

עין משפט
נר מצוה

לב:

וַאֲיֵין נתינה פחות משהו פרוטה. ורענן נמי לא פליגי אלא משום דכתיב אכילה וא"ת והא קיימא לן (חולין דף קא:): דחטה אחת פוטרת את הכרי אע"ג דכתיב צה נמינה דכתיב תמן לו וצוהצב (צ"מ מז). אמר קוּינן צכלי אע"פ שאין צו שזה פרוטה אע"ג דכתיב ונתן לרעהו וגבי גט

נמי אמרינן (גיטין דף כ.) כתצו על איסורי הנאה כשר אע"ג דכתיב ונתן צידה יש לומר דהכא ודאי צעינן שזה פרוטה דנתינה קיימא אמשלומין והוי כמו השגת גזילה שאין צפחות משהו פרוטה^א ולהכי משום דכתיב ונתן משמע שפיר נתינה חשובה אצל שאר מיני אע"ג דכתיב צהנ נמינה לא צעינן שזה פרוטה מיהו קשה לר"י דרבי יהודה דריש צכריתות (דף י:ו) ואשר יתן ממנו על שיעור והוי נמי דומי' דסיכה דהוי צכל צהנ נמינה לא צעינן שזה פרוטה מיהו קשה לר"י דרבי יהודה דריש צכריתות (דף י:ו) ואשר יתן ממנו על שיעור והוי נמי דומי' דסיכה דהוי צכל צהנ ולמ"ד הסם נמינה צכל שזה א"ש^ב: **ההוא מיבעיא** ליה לדבר הראוי להיות קודש. ואע"ג דנאמא הקודש דרשינן דצר הראוי להיות קודש אנטריך נמי ונתן דאי כתב את הקודש לחודיה ה"א ללא אתא למעוטי אלא מעוה אצל כל פירות ישלם^ג להכי כתב ונתן דמשמע שהפירות של נמינה צעינן ראווי להיות קודש: **במעילה** ש"א חייב בה ברת אינו דין שפטר בה את המזיד. מימה נימא היא הנומנת דשאר מלות שהן חמורות שהן צכרת אין לזדונה כפרה אצל מעילה שהיא קלה שאין צה כרת יש לזדונה כפרה וכה"ג איכא צריש מכות (דף צ:ו) דקאמר ק"ו ומה הוא שעושה מעשה צמויד אינו גולה עדים שלא עשו מעשה אינו דין שלא יגלו היא הנומנת הוא שעשה מעשה צמויד לא יגלה כי היכי דלא מיהוי ליה כפרה הן שלא עשו מעשה יגלו דמיהוי לכו כפרה ועוד ארצעה המציין על הזדון כשגגה ויסימו דאין צהן כרת ומייבין על זדונם דנא על שפחה חרופה ומזיר טמא ושצועת העדות והפקדון^ד (תוספתא דכריתות פ"א) ואומר ר"י דשפיר פריך צנלוו הכי לא אס אמרת וכו' ומיהו קשה לר"י^ה אמאי אינטריך צכריתות (דף טז.) צשפחה חרופה אשר חטא לרצות זדון וגבי מזיר נמי דריש מפתאוס לרצות זדון מזיר משום דלא נילף ממעילה דלמעיעט מזדון ארצעה משצועת העדות והפקדון אימ לן למילף דלחומרלא מקשינן^ו:

ומינה

כל שעה פרק שני פסחים

אמר אביי ר' עקיבא ור' יוחנן צן נורי. אע"ג דלחיצי צמשלומין סבירא לכו דאין לו דמיס. וצהא פליגי רבי עקיבא ור' יוחנן צן נורי: א"ר. דסבירא ליה מותר ניהדר ליה ר' יוחנן לרבי עקיבא אף לזה יש לו היתר הסקה: **כיום** תרומה. בשאר ימות השנה קאי: פרט למזיק. תרומה של כהן אפי' בשוגג שאינו משלם חומש אלא קרן כשאר מזיק חולין: **ההוא מיבעי ליה דצר הראוי להיום קדש.** וכוליה קרא משום סיפא אנטריך: **דאיו צה שזה פרוטה.** וליכא כוית כגון שנת צנורט: **כיון דלית צה כיום צו.** דאכילה כתיבא צה: אמרנה **רבנן קמיה דרב פפא.** דקדקו מלכנ ואמרו לפניו דהא דמתי' דקפדא אכזית דלא כאצא שאול דהא שמעינן ל'י דקפיד אפרוטי' ולא אכזית: **סרימי צעי.** שיהא צו כוית דהא אכילה כתיבא ציה ושיהא צדמיו פרוטה דהא כתיב ונתן: **חייצ צמשלומין.** אמרומת שוגג קאי וקרן וחומש קאמר: **לענין מעילה.** צנהנה מהקדש גצוה דהמס לא כתיב אכילה אצל לתרומה אפי' יש צו שזה פרוטה אין חייצ חומש עד שיהא צו כוית. מכלל לאצא^א שאול אע"ג דליכא כוית דאס איתא דתמתי צעי וציש צו כוית קאי אצא שאול וקאמר דאע"ג דלית ציה כוית צעינן פרוטי' הכי הוה לכו למימר כיון דיש צו כוית חייצ: **וחטאה צשגנ'.** צמעיל' דהקדש כתיב:

והלא דין הווא. דמויד פטור מקרבן ולמה ליה קרא: **שחייצ צהן.** הכמות כרת כגון חלצ ודס: **פטר צהן אס המזיד.** מקרבן דגבי חטאת שגגה כתיב^ב: **לא חייצ צהן מיספה.** צידי שמיס אצל מעילה חייצ על זדונה מיטה דכלקמן ודילמא מיטה חמירא מכרת: **ואמר ליה רצ נחמן גרסינן.** האי תנא אלימא ליה כרת ממיתה מעיקרא דקתמי מעילה שלא חייצ צה כרת אלא מיטה צו' אלמא כרת חמירא ולצקוף אלימא ל'י מיטה דקתמי תאמר צמעילה צו': וא"ל רצ חייא לעולם כרת אלימא ליה והך סיפא דמתמי' הכי קאמר לא אס אמרת בשאר מלות שהרי לא חייצ צהן אפילו מיטה צפחות מכזית מעינה צמעילה שחייצ צה מיהא מיטה צפחות מכזית. צכולוה גרסינן ואמר ליה ומתקיף ליה רצ פפא צו' עד דצר ציה^ב: **ומאי ניחוסא.** איכא דהא רצה ורצ ששט שדו ציה נרגא צהאי תירווא דתריליט ומקשו הכי היכי אמרי' דתנא אפחות מכזית מחייצ מיטה: **מאן שמעט ליה דאמר מעילה זדונה מיספה רבי.** ועל כרחק מתרומה גמר לה דמפרשינן וכיון דמתרומה גמר לא משכח צה מיטה אלא צכזית כתרומה דתרומה גצי מיטה כתיב צה אכילה דמיטה דתרומה נפקא לן מדסמיך וכל צו לא יאכל קדש^ג גצי ומתו צו כי יתללווה צאלו לן הנשרפינן צסנהדרין (דף פג:):

הזיד

^אוקשיא לן האי תנא, מעיקרא אלימא ליה כרת דיליף מעילה שהיא במיתה מחייבי כריתות בקל וחומר, והדר פריך דליתא בחייבי כריתות ואיתא במעילה שהיא חטא חטא מתרומה, כתיב במעילה ונפש כי תמעול מעל וחטאה בשגגה מקדשי ה', וכתיב בתרומה ולא תשאו עליו חטא בהרימכם את חלבו ונדרחה.

מסורת הש"ס

- ↑ לעיל כג. כח:.
- ↑ ניומא פ. פא. צ"מ נט:.
- ↑ מעילה יט.א. ג) רש"י מ"ז, (ד)תוספתא דתרומות פ"ו ה"ב ע"ש וז"ל והתניא,
- ↑ שבת קנב: יומא סו: סנהדרין ל: מנחות מה. ק.א. ו) כפ"א: דלצאא,
- ↑ ויקרא ד.א) (א) ולקמן ג.ג. ט) וויקרא כג, ו) ויעי' תוספות גיטין כ. ד"ה דילמא צו' שייצבו קושיא וז' וע"ש חוס' מנחות סנהדרין ל: מנחות חוס' צ"מ מז. ד"ה קוסיס צכלי,
- ↑ ויכחי להדא צמשנה (ו) ויעי' תוספות גיטין כ. ד"ה קוסיס צכלי,
- ↑ צמשנה ענמה אלו מצליח ס"א,

- ↑ ואיש כי יאכל קדש בשגגה וקסף חמשיתו עקלו ונתן לבתן את הקדש: ויקרא כב די נפש כי תמעל מעל וקטאה בשגגה מקדשי ה' ודביא את אשמו ל'י איל תמים מן הצאן בערפרך בסף שקלים בשקל הקדש לאשם: ויקרא טו טו

מוסף רש"י

פרט למזיק. את התרומה (יומא פ) שאס שכן אובלין וזו משקין של תומה ולא נהנה מהן, שאינו חייב (מעילה יט.).

מוסף תוספות

- ↑ [ד]בפחות משהו פרוטה לאו בר תשלומין הוא. ח"י הרי"ן. ב. [ד]לא הייתי יודע שצריך לשלם תשלומין מעליא. חוס' ר"פ. ג. דהכא משמע דאי לאו בשגגה הוה מחייבין מויד א"כ. חוס' שאנץ.
- ↑ כל היכא דאיכא לאקשווי קולא ולחומרא. שס.

צה א מיי' פ"י מהל' תרומות הל' כו:
צו ב ג מיי' שס הל' ב:
ד [מיי' פ"א מהל' מעילה הל'א]:

רבינו חננאל

ודאי ר' אלעזר חסמא אית ליה כי חמץ בפסח מותר בהנאה, אבל ר' עקיבא ור' יוחנן בן נורי ור' אליעזר בן יעקב יש לומר כי כולוה סבירא להו חמץ בפסח אטור בהנאה ובהא פליגי, מאן דפטל סבר לפי דמים משלם וחמץ בפסח אין לו דמים לפיכך שטור, ומאן דמחייב סבר לפי מדה משלם ואצ"פ שאין לו דמים כיון שהוא אינו משלם אלא לפי מדה חייב לשלם. ולית לן למימר מפאי דר' יוחנן בן נורי לפי מדה משלם סבירא ליה, דלמא לפי דמים משלם סבירא ליה, וחמץ בפסח מותר בהנאה סבירא ליה, דאי הכי הוי ליה לרבי יוחנן בן נורי לאהדורי לר' עקיבא אף חמץ בפסח יש לו היתר שאם רוצה מסיקה או מריצא לפני כלבו, כי היכי דמהדר ר' אלעזר חסמא. אלא שיש לפי מדה משלם סבירא ליה ש"מ, ת"ר אבל כוית תרומה משלם קרן וחומש, מ"ט דכתיב ואיש כי יאכל קדש בשגגה וסוף חומשיתו עליו, ואכילה בכזית אכילה היא. אבא שאול אומר אינו משלם עד שיהיה בה שוה פרוטה, מאי טעמא דכתיב ונתן לכמן את הקדש ואין נתינה בפחות משהו פרוטה. תנא אבל פחות מכזית תרומה משלם קרן ואינו משלם חומש, ואוקימנא דלא כאבא שאול, דאי אבא שאול כיון דאית ביה שוה פרוטה אצ"י דלא הוי כוית, ואמר רב פפא אפילו תיכא אבא שאול, אבא שאול תרתי בעי שיהיה בו כוית ושוה פרוטה. אימי דאבא שאול לא מחייב אלא אם יש בו כוית, והנתיא אבא שאול אומר כל שיש בו שוה פרוטה חייב בתשלומין וכל שאין בו שוה פרוטה אינו חייב, אמרו לו לא אמרו שוה פרוטה אלא לענין מעילה, אבא לענין תרומה עד שיהא בה כוית. מכלל דהשתא (לאבא שאול) לא מחייב וכיון דמחייב ודאי אית ביה שוה פרוטה, ואם איתא דאבא שאול לא הוה מחייב עד דאית ביה כוית, כיון שיש בה כוית חייב הוה ליה למימר ליה. ועלתא בתויבתא לרב פפא. ואף רב פפא דורי ביה, דתניא נפש כי תמעול מעל וחטאה בשגגה מקדשי ה' פרט למזיד שאינו מכבי קרבן, והלא דין הוא ומה שאר מצות שחייב בהן כרת ורב כרת

פטר המזיד מקרבן, מעילה

שלא חייב בה כרת אינו דין שפוטרו בה המזיד, לא אם אמרת בשאר מצות שכן לא חייב בהן מיתה כו'. וקשיא לן האי תנא, מעיקרא אלימא ליה כרת דיליף מעילה שהיא במיתה מחייבי כריתות בקל וחומר, והדר פריך דליתא בחייבי כריתות ואיתא במעילה שהיא חטא חטא מתרומה, כתיב במעילה תאמר במעילה שחייב בה מיתה, מכלל שהמיתה חמורה מן הכרת. ושנינן לעולם כרת חמורה, וכי פריך בפחות מכזית פריך דליתא בחייבי כריתות ואיתא במעילה שהיא חטא חטא מתרומה, כתיב במעילה ונפש כי תמעול מעל וחטאה בשגגה מקדשי ה', וכתיב בתרומה ולא תשאו עליו חטא בהרימכם את חלבו ונדרחה.

מסורת הש"ס

^[א] סנהדרין [פג]. פד.
^[ב] [קדוש מנ: סנהדרין פד. וזמני מה. תמורה ג. מעילה יח:].
^[ג] שבת כה:
^[ד] מנחות כה: תרומות פ"ב מ"ב יבמות פט.
^[ה] [מן הטמא על הטהור כ"ל].
^[ו] [ומאמר קדשין כ"ל].
^[ז] [ויקרא ה:].
^[ח] [ויקרא כג:].
^[ט] [דף לב:].
^[י] [נפילה יג:].
^[יא] [ויקרא ד:].
^[יב] [נפחות יט:].
^[יג] [ש"י חוס' ב"מ לה. ד"ה וז"ר יומתן יומא עו. ד"ה הני ה' עניין ב"מ כה. ד"ה וזמא ב"ב כג: ד"ה וזמא וכנורות טע. סוף ד"ה הני וגמיר ד"ה פשיטא].

תורה אור השלם

^[1] ראשית דגגך תירשך
^[2] וצחקך וראשית גו צחקך תתן לו:

^[3] בדברים יח ד
^[4] בגזרת עירן פתגמא
ומאמר קדישין שאלתא עד דברת די צידעך הויא די שליש עלאה במלכות אגשא ולמן די יצבא יתגבה וישל אגשוי קדם עלה:
נידאל ד יד

הגהות הב"ח

^[א] רש"י ד"ה וממנו וכו'
^[ב] הוסיף וימא וכל זר לא יאכל:
^[ג] ד"ה מה בריה כי בשוגג כשאין מתכוין:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה תתן לו. להחך תנאי דאפרי חמין כהנא.
י' לעיין דלכאורה לא צריך קרא כלל דהא אין יכול לקרות שם תומי דאסורי הנא' לאו דריי' הו' כדלמחמין ב' דברים עשאן הכתוב כי ועיי' כרמות דף כ ע"א:

מוסף רש"י

הודי במעילה. נהנה מן הקדש שיש צו מעילה גמול (סנהדרין 98) במיתה.
בידי שמים (ברכות כב:).
גמור חטא חטא מתרומה. לרוב דברים היא למורה מתרומה מתעסק מעילה (יט:) כתיב הכא ומחלה בשגגה מקדשי ה' וכתיב בתרומה באלולה בשוגג ולא ישאו עליו חטא (קדושין 8ב:).
תתן לו ולא לאורו.
תמן לו דבר הראוי לו לאכול, ולא לתם לאורו להסיק (שבח כה:).
בשוגג תרומתו תרומה.
לדמיון כזמה דוכתי ולא משאו עליו חטא כהרמבם את תלבו, אם אינו קדוש שואות מתא' לתם מתאן לתורם מן הרעה על היפה שמרומתו תומה (מנחות כה:).

הויד.
בהנחת קדש ששגגתה מעילה:
ר' אומר נמיסה.
כדמפרש גמר חטא חטא הנחת קדש מאכילת תרומה כתיב הכא ומחלה בשגגה^[א] וכתיב בתרומה לא ישאו עליו חטא ומתו צו וגו' (ויקרא כב):
וחז"ל באלוהי.
רבנן נמי אית להו מילתא דמעילה בזהא גזירה שוה גמרי צפרק חמישי דמעילה (דף יח:) צברייתא גבי פגם ונהנה ודנדר שפגם נהנה ובתלוש מן הקרקע ובשליח שעשה שליחותו כל הני מתרומה גמרי צה ואזהרה נמי מתרומה גמרי מה אכילת תרומה הזהיר דכתיב ﴿לֹא יֵאָכֵל קֹדֶשׁ﴾‏ אף הנחת הקדש דמעילה הזהיר ומיהו מיתה לא גמרינן מינה כדמפרשי רבנן טעמיהיו צנסהדרין [פד:] דמיטע רחמנא בתרומה ומתו צו והאי צו מיעוטא צו ולא במעילה וכן עיקר:
מאי טעמא דרבי גרסינן: ומינה.
היינו נרגא. כלומר וכיון דמיתה מהכא נפקא לן על כרחיך הכי מילף ומינה מה תרומה מיתה הכתובה צה לאכילה כתובה דהוא כוית אף מעילה אין מיתה עד דאיכא כוית וליכא למימר דתנא הכי תאמר במעילה שחייב צה מיתה בפחות מכוית:
ומסקיף לה גרסינן: ומסקיף לה רב פא.
להני דשדו ציה נרגא:
ממאי דרבי.
בתרומה כרבנן דפליגי אדאבא שאל סבירא ליה דצטו כוית בתרומה דילמא כאבא שאל סבירא ליה ושפיר מצי למילף מינה מיתה במעילה דהיא בשוה פרוטה מתרומה אפילו לפחות מכוית:
מר צריה דרבנא אמר.
הא מתנייתא דלעיל^[ב] צשיבשא אייתי צבי מדרשא והכי קאמר סיפא לא אם אמרת בשאר מצות שכן לא חייב צהן קרבן בשוגג ﴿שֶׁאִין מִתְכוּוֹן לְאוֹתָהּ מֵלֹאכֶה כְּשׁוּגָה שֶׁמִּתְכוּוֹן לְאוֹתָהּ﴾‏ **שאל נסחוק אס** **הסלוש**.
שהוא מתכוין לדבר המותר וחתך את המחזור שאפילו בשבת פטור דמלאכת מחשבת צעינן^[ג] שימכוין לחתיכת מחזור ומיהו שגג בשבת שאינו יודע שהוא שבת או אינו יודע שהמלאכה זו אסורה:
תאמר במעילה שאל נסחוק נו' שמעל.
כגון היו כאן

גיזי חולין וגיזי עולה ונתכוין ליטול של חולין והלכה ידו על של עולה ומכיר הוא מי עולה ומי חולין אלא שנסתכל במקום אחר דהיינו שאין מתכוין למעשה זה וחייב מעילה דוחטאה בשגגה כל דהו כתיב ולא כתב צה מיעוטא כדכתיב בשבת מלאכת מחשבת וכתיב בשאר מצות אשר חטא צה^[ד] פרט למתעסק^[ה] והיינו מתעסק שמתעסק בדבר אחר וצא זה לידו:
ר"ג צר יצחק אמר.
הא לא הוה ליה למייתי דהא בשאר מצות נמי אס היה מתעסק בחתיכה ואפי' בשל היתר ועלתה צידו חתיכת איסור ואע"ג דאין מתכוין לזו מלאכת מחשבת היא וחייב אלא הכי קאמר לא אם אמרת בשאר מצות שכן לא חייב צהן שאין מתעסק בדבר היתר ושגג צאיסור כיוצא צו כמתעסק בדבר היתר ועלה צידו איסור:
שאל נסחוק להגביז אס מחובר שפטור ולא עשאו כמתעסק לחתוך תלוש וחתך מחובר: תאמר במעילה שאל הושיע ידו נו'.
ולא היה מתעסק בשום סיכה ואפילו בשל היתר וסך ידו בשמן של קודש שמעל:
אמר מר צמה דצריס אמוריס נו' דצרי הכל.
קאמר ואפי' למאן דשרי הגת חמץ בפסח קאמר:
תמן לו.
בתרומה כתיב ראשית דגגך וגו':
ולא לאורו.
אפי' היא ראויה להיסק הואיל ואינה ראויה לאכילה:
אין סורמין מן הטמא על הטוור.
לכתחלה שמפסקי את הכהן:
בשוגג.
שלא ידע שטעל זה טמא:
שהיספ לו שעת הכושר.
שנראית כצר לתרומה קודם שנטמא, והא דלעיל צחמץ שלא היתה לו שעת הכושר לתרום ממנו דקודם שחל הפסח היה מחובר והחמץ במחובר וכל זמן חיבורו לא היה ראוי לחול שם תרומה עליו דראשית דגגך כתיב משגדגן ודיגון לשון אסיפה והעמדת כרי הוא:
עירין.
מלאכים.
כלומר תלמידי חכמים שהם כמלאכי השרת אמרי צצית המדרש כמותי דהא דקמתי לעיל אינה קדושה צשהחמץ במחובר קאמר:
וצמאמר קדישין שאילתא.
מקרא הוא דנישאל:
מורין.
מורין הוראה:
כוומי.
כמותי:
רב הונא צריה דרב יהושע אמר.
אפילו צשהחמץ בתלוש נמי קאמר דאינה קדושה:

כל שעה פרק שני פסחים

לג.

ומינה מה תרומה בבוית.
אע"ג דצסוף כל התדיר (וצחים 65:) וצפרק צתרא דמנחות (דף ק:) איכא למ"ד דרבי סצר דון מינה ואוקי צאתרה^[א] הכא אין לומר אוקי צאתרה מה מעילה דממון שוה פרוטה אף מעילה דאכילה כן דהא אכילה דהקדש מאכילה דתרומה יליף והיאך יהיה צו

הזיד במעילה במיתה רבי היא דתניא ﴿הזיד במעילה רבי אומר במיתה והכמים אומרים באזהרה מאי טעמא דרבי אמר רבי אבהו גמור חטא חטא מתרומה מה תרומה במיתה אף מעילה במיתה ומינה מה תרומה בכוית אף מעילה בכוית ומתקיף לה רב פפא כמאי דרבי כרבנן סבורא ליה דילמא כאבא שאל סבירא ליה דאמר יש בה שוה פרוטה ואע"ג דלית בה כוית והא רב פפא הוא דאמר דאבא שאל תרתי בעי אלא ש"מ הדר ביה מר בריה דרבנא אמר הכי קאמר לא אם אמרת בשאר מצות שלא עשה בהן שאין מתכוין כמתכוין שאם נתכוין לחתוך את התלוש וחתך את המחובר שפטור תאמר במעילה שאם נתכוין להתחמם בגיזי חולין ונתחמם בגיזי עולה שמעל רב נחמן בר יצחק אמר הכי קאמר לא אם אמרת בשאר מצות שכן לא מתחייב בהן שאין מתעסק כמתעסק שאם נתכוין להגביה את התלוש וחתך את המחובר שפטור תאמר במעילה שאם הושיע ידו לכלי ליטול חפץ וכך ידו בשמן של קודש שמעל אמר מר בד"א במפריש תרומה והחמיצה אבל הפריש חמץ תרומה דברי הכל אינה קדושה מנא הני מילי^[א] אמר רב נחמן בר יצחק אמר קרא יתתן לו ולא לאורו מתיב רב הונא בריה דרב יהושע ﴿אִין תּוֹרֵמִין מִן הַטֵּמְאָה לַטְהוּרָה וְאִם תִּרְם בְּשׁוּגָה תְּרֹמְתּוֹ תְּרֹמָה וּאִמְאִי לִימָא לוֹ וְלֹא לְאוּרֹו לֹא קִשְׁיָא הֵתָם הִיתָה לוֹ שַׁעַת הַכוּשֵׁר הַכֹּא לֹא הִיתָה לוֹ שַׁעַת הַכוּשֵׁר וּדְלֹא הִיתָה לוֹ שַׁעַת הַכוּשֵׁר הִכִּי דְמִי כְּגוֹן דְּאֲחֻמְיָן בַּמְחוּבֵּר אֲבָל אֲחֻמְיָן בַּתְּלוּשׁ הִכִּי נָמִי דְקֻדְשָׁה א"ל אִין ²בְּגִזִּית עִירִין פִּתְגָמָא ¹ובמאמר קדישין שאילתא וכן מורין בבי מדרשא כוותי כי אתא רב הונא בריה דרב יהושע אמר﴾

תרומה טמאה דלא חויא נפקא ואס תאמר ועל הגמרא דצעי מנהני מילי והא הנך מנאי דהך צרייתא דהפריש חמץ תרומה ד"ה אינה קדושה כיון דסבירא להו דאסור בהנאה דצר פשוט הוא דאינו קדוש ומאי קצעי ליה יש לומר דפשיטא ליה לגמרא דלא אינטריך למייתי צברייתא ד"ה אלא לרבי יוסי הגלילי דמשום דהנך דאסורי בהנאה אי נמי רצ נחמן גופיה דמפרש לו ולא לאורו קאמר מה"מ לפי שהיה פשוט לו דלציצא דכ"ע קמתי הכי וכע"ג איכא צכמה דוכתי^[א]:
אמר

דחיינו אין מתעסק בחתיכה לגמרי ואפי' בשל היתר וחתך מחובר שאלו תלוש וחתך מחובר:
תאמר במעילה שאל הושיע ידו נו'.
ולא היה מתעסק בשום סיכה ואפילו בשל היתר וסך ידו בשמן של קודש שמעל:
אמר מר צמה דצריס אמוריס נו' דצרי הכל.
קאמר ואפי' למאן דשרי הגת חמץ בפסח קאמר:
תמן לו.
בתרומה כתיב ראשית דגגך וגו':
ולא לאורו.
אפי' היא ראויה להיסק הואיל ואינה ראויה לאכילה:
אין סורמין מן הטמא על הטוור.
לכתחלה שמפסקי את הכהן:
בשוגג.
שלא ידע שטעל זה טמא:
שהיספ לו שעת הכושר.
שנראית כצר לתרומה קודם שנטמא, והא דלעיל צחמץ שלא היתה לו שעת הכושר לתרום ממנו דקודם שחל הפסח היה מחובר והחמץ במחובר וכל זמן חיבורו לא היה ראוי לחול שם תרומה עליו דראשית דגגך כתיב משגדגן ודיגון לשון אסיפה והעמדת כרי הוא:
עירין.
מלאכים.
כלומר תלמידי חכמים שהם כמלאכי השרת אמרי צצית המדרש כמותי דהא דקמתי לעיל אינה קדושה צשהחמץ במחובר קאמר:
וצמאמר קדישין שאילתא.
מקרא הוא דנישאל:
מורין.
מורין הוראה:
כוומי.
כמותי:
רב הונא צריה דרב יהושע אמר.
אפילו צשהחמץ בתלוש נמי קאמר דאינה קדושה:

דאמר

עין משפט ונר מצוה

צו א מיי פ"א מהל' מעילה הלכה ג:
צח ב מיי פ"יה מהל' תרומות הלכה ח:

מוסף תוספות

^{א.} ואע"ג דאיכא מ"ד התם דון מינה ומינה מ"מ היכי פריך הכא כ"כ בפשיטות דקאמר שרא ביה נרגא.
תוס' שאנן.
^{ב.} דאבא שאל.
תוס' הרא"ש.
ג. [ונתכווין לזה שחתך אלא שחשב שהוא תלוש.
מי ה"י.
ד. ו]ולא הוי מלאכת מחשבת.
תוס' הרא"ש.

רבינו חננאל

ולא אשכחן מאן דאמר הודי במעילה במיתה אלא רבי, דתניא הודי במעילה ר' אומר במיתה וחכמים אומרים באזהרה, ואמרין מאי טעמא דרבי גמור חטא חטא מתרומה, מה תרומה במיתה דכתיב ומתו צו מעילה, אף מעילה במיתה, ופינה מה תרומה בכוית חייב פחות מכוית פטור אף מעילה כך, ואסיקנא דודאי רב פפא דאמר אבא שאל בעי תרתי כוית ושוה פרוטה הדר ביה.
מר בריה דרבנא אמר (לא) הכי קמני, לא אם אמרת בשאר מצות שכן לא עשה בהן שאין מתכוין כמתכוין, שאם נתכוין לחתוך את התלוש (בשדה) וחתך את המחובר שפטור, תאמר במעילה שאם נתכוין להתחמם בגיזי חולין ונתחמם בגיזי עולה שמעל.
ורב נחמן בר יצחק אמר שאם נתכוין להגביה התלוש וחתך המחובר שפטור, תאמר במעילה שאם נתכוין להחמיץ את התלוש וחתך המחובר שפטור, תאמר במעילה שאם נתכוין להכניס את התלוש למי, ור' אבהו אמר קרא יתתן לו ולא לאורו מה שאין ראוי לו, ואע"פ שראוי לאורו, בעינן לו ממש, ומוחביבין מדתנן בתרומות פ"ב אין תורמין מן הטמא על הטוור ואם תרם בשוגג תרומתו תרומה, ואמאי והא אינה ראויה לו, ופרקינן שאני הכא דהיתה לה שעת הכושר קודם שנטמא, אבל הא דתניא הפריש חמץ תרומה בפסח דברי הכל אינה קדושה, כגון שהוכשרו החטים והחמיצו והן מחובדין קודם קצירתן שלא היתה להם שעת הכושר כלל, ואמרין מכלל דאי היתה לה שעת הכושר, כגון דהחמיצה אחר תלישה הכי נמי דקדישה.
אמר ליה רב נחמן בר יצחק אין הכי נמי בבזירת עירין פתגמא ובמאמר קדישין שאלתא וכך מורין בבי מדרשא כראתי.

עין משפט‏‏**נר מצוה**

לג:

אמר קרא ראשית ששיריה ניכרים. ואם תאמר והא שיריה ניכרים דמעיקרא הוה אסירא צהנאה של כילוי כגון הדלקה וכיוצא צו מידי דהוה אטבול טמא דאין מדליקין צו ומשעת הרמה ואילך מדליקין צו וי"ל דדוקא בטבול טמא אין מדליקין כדרשין פ' את משמרת תרומותי בשמי תרומות הכתוב מדבר מה תרומה טהורה אין לך זה אלא משעת הרמה ואילך אף תרומה וכו' אבל בטבול של חמץ מדליקין דלא איירי אלא בשמי תרומות:

לאימת מתבשרי כבי סחית דהו ובי סחית דהו בצירי דיה שיעוריה. מכאן מקשה ר"ת לפ"ה דפירש דכל שהוא מקבל טומאה מן התורה דהא מבי נפיק מינה פורתא מתכשרי ומיד מקבל טומאה כל הנשאר דמשקין מיצילע בליעי וה"ר יוסף תיך דאע"פ שאוכל מקבל טומאה בפחות מכביצה פ' אין מקבל הכשר בפחות מכביצה ואומר ר"י דהיינו טעמא דמנשר יאכל נפקא ליה לטמא אחרים כבביצה אוכל הנאכל צבת אחת ועלה קאי אשר יבא עליו מים אלמא לא מקבל הכשר בפחות מכביצה א ועוד מקשה ר"ת דאמרין צפ' אלו עוברין (לקמן מה). השום והשמן של תרומה ומקפה של חולין וגגע טבול יום מתקנתו לא פסל אלא מקום מגעו וכעת בכל הספרים והיונן זה מקום מגעו אמאי פסול והא לא הוי כביצה אלמא לא מקבל טומאה בכל שהוא ורש"י מוחק שם מן הספרים ומפרש בדיוחק ועוד ה"ר אליהו מציא ראיא מת"כ דדרשין גבי כלי חרס דכתיב ואותו תשזורו אותו אתה שוצר דתפרמו ואי אתה שוצר אוכלין ולתרהנן ואי מקבלין טומאה בכל שהוא פשיטא דלא מהני להו שצירה וההיא דת"כ שציב רש"י שאוכל מטמא בכל שהוא אסמכתא היא ומילי טובא מפיק מקרא צת"כ וליתנהו אלא אסמכתא ורש"י צעמא חור צו צפ' אותו ואת צנו ועולין דף פב). צשמעתא דפרה מטמא טומאת אוכלים דקדשה למה לה קבלת טומאה היא גופה מטמא אדם ובגדים ומיך רש"י דכי האי גוונא מפרש כדכריתות צפ' דס שחיטה (דף כא). כגון שחיפהו בפחות מכביצה צנץ אי משית ליה אוכל מאטקף ליה

צבדי צנץ ומקבל האי צנץ טומאה אס יגע צטומאה ומטמא שאר אוכלין ואי לא אוכל הוא לא מקבל האי צנץ טומאה דלית זה שיעור ובי נציא זיה אוכלין אחריני טהורין הן שאין גועשין צבבילה אלא בצנץ לשון רש"י א. ונע"ע מוס' שבת לא. ד"ה אי לענין ותו' וצבים לא. ד"ה אמרן: צשליקתא

שרץ וכל טומאת מגע ורישא דכולהו נקט אבל צו שמתמא צהיטס שסחט אפילו גרגיר יחיד מן התסס דמטמא אפילו בפשוטי כלי עץ דכיון דיאתא טפה ראשונה פ ועטבל העץ והצביו נטמאו משקין שעל העץ צמשא דמשקה מקבל טומאה בכל שהוא וכשחור ונתנו לתוכו נתערב טמא צטהור והכל טמא: **הסס דאי עציז קאמר**. שסחט אבל הכא צבא לימלך מה יעשה נימא ליה דרוץ פחות מכביצה אבל כביצה לא דילמא אתי למיעבד יותר מכביצה כל שהוא וכשיוצאה טפה ראשונה עדיין יש צאובל כביצה ונטמאת הטפה וחוזרת ומתערבת צמשקין: **טומאה צשה**. שקיבלו תחלה עס האובל כשנטמאו הענבים: **משקין בליעי**. צאובל הן בלועין מכל דפנותיו ומציור הן לו ונטמאו עמו: **אמאי טהורין**. הרי נטמאו הענבים צמגע טמא מת ואע"פ שלא נגע צמשקה נטמא: **כי סחיט להו ליסיה לשיעוריה**. וכשנוגע צאובל הגגוז ודוחהו אל תחת המדוך אין צהן שיעור כדי לקבל טומאה והוא זהיר מליגע צמשקה דקתני צהדיא וצלצד שלא יגע צמקוס המשקה: **דאי לא סימא כי**. דמשקין בליעי ואיטמאו אלא מיפקד פקדי ואין מטמאין צנגיעת טומאה צאובל: **הא דסניא**. לעיל כו' לתרומת תותים וענבים דמשמע שנטמאו תותים וענבים קודס דריכה וקמני אין לו זה היתר אכילה הא היתר אכילה נמי אית צה דאי צעי דריך לה פחות פחות מכביצה: **ליזי סקלה**. כשהוא דורכן שמה יאכל מהן: **מדליקין צפס וצשמן נו'**. והא ודאי צחד שעמא לא מדליק שמן כולה אלא לזמן מרובה ולא חיישין דילמא אכיל מיניה: **אלא פס**. דכי זרק ליה ממאיסא ותו לא אחי למיכליה: **אבל חיטי**. אי נמי זריק להו לא ממאיסי:

אמר קרא ראשית ששיריה ניכרים. ואם תאמר והא שיריה ניכרים דמעיקרא הוה אסירא צהנאה של כילוי כגון

הדלקה וכיוצא צו מידי דהוה אטבול טמא דאין מדליקין צו ומשעת הרמה ואילך מדליקין צו וי"ל דדוקא בטבול טמא אין מדליקין כדרשין פ' את משמרת תרומותי

אמר קרא ראשית. משמע שמהא היא ראשית. ואלו שיריים ניכרים שמהא היא ממירתן לישראל ואי צמפריש תרומת חמץ מה היתר יש צשיריה שמהא ראשיתן עושה שיריים כי הוו מעיקרא טבול הוו שרו צהנאה ואסורין צאכילה השמא נמי שרו צהנאה ואסורין צאכילה

משום חמץ ולענין מאי הוו שיריים: **פחות מכביצה**. אוכל טמא אין מטמא אחרים: **ויינן כשר לנסכים**. דאינו מטמא: **קסדר משקין מיפקד פקדי**. מופקדין הן צתוך הזג ואינן חיבור לו אלא כמי שנותנן צכלי וצשנטמא הזג לא נטמא משקה צכלל וצטומאת אוכלין דלאו אוכל דכוותיה וצי שצי צהדיהו וטומאת משקין נמי לא נטמאו ואע"פ שמשקה מקבל טומא' צכל שהוא דלא היה שס משקה עליו מעולם ואין לירוי צצירוי עמו דהא וצ זה לא נגע צמשקין צצחצחירי: **לאימת מיטמו**. משקין לבי סחיט להו והנסחטין גועשין לכל הזגים יחד וכי סחיט להו לימיה לשיעורא דאין צוגין כביצה לימן טומאה דהא פחות מכביצה דרך: **צבביצה נמי**. דהא כי נפיק משקין מינייהו חסר ליה שיעוריה. אוכל ומשקה מקבל טומאה צכל שהן אבל אין מטמא אחרים אלא אוכל כביצה ומשקה צצביעית והכי תניא צתורת כהניס" מכל האוכלס מלמד שמתמא צכל שהוא יכול יטמא לאחרים צכל שהוא ת"ל אשר יאכלס אוכל הנאכל צבת אחת והיינו כביצה כדאמרין צפרק יוה"כ (יומא פ.). אין צית הצליעה צחוקת יותר מציתת תרנגולת. ואני שצמתי דאף לקבל טומאה צעי כביצה: **טמא מה שסחט ויסיס וענבים כביצה מכוונת טהור**. וכדמסיק מילתא צמכסת סהרות"ס וצלצד שלא יגע צמשקה וכוון שדרכן צפשוטי כלי עץ שאין מטמאין שאין כאן מטמא משקה אלא הזגין שנגע צהן הטמא קודס לכן צדיים שהוא לא מהר אלא מציא משקה וכשהמשקין גועשין צוגין צכר חסר שיעור כביצה. ויותר מכביצה כל דהו קמני הסס צהדיא טמא שכיין שיאל טפה ראשונה נטמאת הטפה צבביצה שעדיין היה צאובל כביצה אע"ג דאין משקה הנצלע צאובל מקבל טומאה עמו משלים הוא את שיעורו דכוותיה מן התס טובא וצמנחות (דף נד): נמי מייתי לה צגמרא כביצה אוכלין

שהניחו צחמה ונתמעטו טהורין וכן כזית חלב ופיגול ונותר חור והניחן צגשמים ותפחו טמאין וחיצינן עליהן משום פיגול ונותר וחלב ואע"ג דגשמים הנצלעין צחוכו לאו חלב נייהו דאי סחיט להו ושחי מינייהו כזית פטור אפילו הכי כל כמה דצגווה נייהו משלמי לשיעוריה. וטמא מת דוקא נקט שאינו מטמא צהיטס והוא הדין לטמא

שרץ וכל טומאת מגע ורישא דכולהו נקט אבל צו שמתמא צהיטס שסחט אפילו גרגיר יחיד מן התסס דמטמא אפילו בפשוטי כלי עץ דכיון דיאתא טפה ראשונה שעל העץ צמשא דמשקה מקבל טומאה בכל שהוא וכשחור ונתנו לתוכו נתערב טמא צטהור והכל טמא: **הסס דאי עציז קאמר**. שסחט אבל הכא צבא לימלך מה יעשה נימא ליה דרוץ פחות מכביצה אבל כביצה לא דילמא אתי למיעבד יותר מכביצה כל שהוא וכשיוצאה טפה ראשונה עדיין יש צאובל כביצה ונטמאת הטפה וחוזרת ומתערבת צמשקין: **טומאה צשה**. שקיבלו תחלה עס האובל כשנטמאו הענבים: **משקין בליעי**. צאובל הן בלועין מכל דפנותיו ומציור הן לו ונטמאו עמו: **אמאי טהורין**. הרי נטמאו הענבים צמגע טמא מת ואע"פ שלא נגע צמשקה נטמא: **כי ליסיה לשיעוריה**. וכשנוגע צאובל הגגוז ודוחהו אל תחת המדוך אין צהן שיעור כדי לקבל טומאה והוא זהיר מליגע צמשקה דקתני צהדיא וצלצד שלא יגע צמקוס המשקה: **דאי לא סימא כי**. דמשקין בליעי ואיטמאו אלא מיפקד פקדי ואין מטמאין צנגיעת טומאה צאובל: **הא דסניא**. לעיל כו' לתרומת תותים וענבים דמשמע שנטמאו תותים וענבים קודס דריכה וקמני אין לו זה היתר אכילה הא היתר אכילה נמי אית צה דאי צעי דריך לה פחות פחות מכביצה: **ליזי סקלה**. כשהוא דורכן שמה יאכל מהן: **מדליקין צפס וצשמן נו'**. והא ודאי צחד שעמא לא מדליק שמן כולה אלא לזמן מרובה ולא חיישין דילמא אכיל מיניה: **אלא פס**. דכי זרק ליה ממאיסא ותו לא אחי למיכליה: **אבל חיטי**. אי נמי זריק להו לא ממאיסי:

שנטמאות שאין לו בה היתר אכילה ולא היתר הסקה כלל, אמאי לית ליה, והא אי דרך להו פחות פחות מכביצה שרו בשותיה. אמר רבא ההיא גזירה היא משום דחיישין דלמא אתי ליידי תקלה, כלומר יאכלם כמות שהם. או יסחטו יתר מכביצה. מתוב עליה אביי ומי חיישין לתקלה והתניא מדליקין בפת ובשמן של תרומה שנטמאת, ואי חיישין דלמא אתי ליידי תקלה הכי שרינן ליה. ושנינן פת ודוקה לבין העצים, שמן נמי רמי ליה בכלי מאוס, וכיון דמאיס לא אתי למיכל מינייהו.

כל שעה פרק שני פסחים

אמר קרא ראשית. משמע שמהא היא ראשית. ואלו שיריים ניכרים שמהא היא ממירתן לישראל ואי צמפריש תרומת חמץ מה היתר יש צשיריה שמהא ראשיתן עושה שיריים כי הוו מעיקרא טבול הוו שרו צהנאה ואסורין צאכילה השמא נמי שרו צהנאה ואסורין צאכילה משום חמץ ולענין מאי הוו שיריים: **פחות מכביצה**. אוכל טמא אין מטמא אחרים: **ויינן כשר לנסכים**. דאינו מטמא: **קסדר משקין מיפקד פקדי**. מופקדין הן צתוך הזג ואינן חיבור לו אלא כמי שנותנן צכלי וצשנטמא הזג לא נטמא משקה צכלל וצטומאת אוכלין דלאו אוכל דכוותיה וצי שצי צהדיהו וטומאת משקין נמי לא נטמאו ואע"פ שמשקה מקבל טומא' צכל שהוא דלא היה שס משקה עליו מעולם ואין לירוי צצירוי עמו דהא וצ זה לא נגע צמשקין צצחצחירי: **לאימת מיטמו**. משקין לבי סחיט להו והנסחטין גועשין לכל הזגים יחד וכי סחיט להו לימיה לשיעורא דאין צוגין כביצה לימן טומאה דהא פחות מכביצה דרך: **צבביצה נמי**. דהא כי נפיק משקין מינייהו חסר ליה שיעוריה. אוכל ומשקה מקבל טומאה צכל שהן אבל אין מטמא אחרים אלא אוכל כביצה ומשקה צצביעית והכי תניא צתורת כהניס" מכל האוכלס מלמד שמתמא צכל שהוא יכול יטמא לאחרים צכל שהוא ת"ל אשר יאכלס אוכל הנאכל צבת אחת והיינו כביצה כדאמרין צפרק יוה"כ (יומא פ.). אין צית הצליעה צחוקת יותר מציתת תרנגולת. ואני שצמתי דאף לקבל טומאה צעי כביצה: **טמא מה שסחט ויסיס וענבים כביצה מכוונת טהור**. וכדמסיק מילתא צמכסת סהרות"ס וצלצד שלא יגע צמשקה וכוון שדרכן צפשוטי כלי עץ שאין מטמאין שאין כאן מטמא משקה אלא הזגין שנגע צהן הטמא קודס לכן צדיים שהוא לא מהר אלא מציא משקה וכשהמשקין גועשין צוגין צכר חסר שיעור כביצה. ויותר מכביצה כל דהו קמני הסס צהדיא טמא שכיין שיאל טפה ראשונה נטמאת הטפה צבביצה שעדיין היה צאובל כביצה אע"ג דאין משקה הנצלע צאובל מקבל טומאה עמו משלים הוא את שיעורו דכוותיה מן התס טובא וצמנחות (דף נד): נמי מייתי לה צגמרא כביצה אוכלין

שהניחו צחמה ונתמעטו טהורין וכן כזית חלב ופיגול ונותר חור והניחן צגשמים ותפחו טמאין וחיצינן עליהן משום פיגול ונותר וחלב ואע"ג דגשמים הנצלעין צחוכו לאו חלב נייהו דאי סחיט להו ושחי מינייהו כזית פטור אפילו הכי כל כמה דצגווה נייהו משלמי לשיעוריה. וטמא מת דוקא נקט שאינו מטמא צהיטס והוא הדין לטמא שרץ וכל טומאת מגע ורישא דכולהו נקט אבל צו שמתמא צהיטס שסחט אפילו גרגיר יחיד מן התסס דמטמא אפילו בפשוטי כלי עץ דכיון דיאתא טפה ראשונה שעל העץ צמשא דמשקה מקבל טומאה בכל שהוא וכשחור ונתנו לתוכו נתערב טמא צטהור והכל טמא: **הסס דאי עציז קאמר**. שסחט אבל הכא צבא לימלך מה יעשה נימא ליה דרוץ פחות מכביצה אבל כביצה לא דילמא אתי למיעבד יותר מכביצה כל שהוא וכשיוצאה טפה ראשונה עדיין יש צאובל כביצה ונטמאת הטפה וחוזרת ומתערבת צמשקין: **טומאה צשה**. שקיבלו תחלה עס האובל כשנטמאו הענבים: **משקין בליעי**. צאובל הן בלועין מכל דפנותיו ומציור הן לו ונטמאו עמו: **אמאי טהורין**. הרי נטמאו הענבים צמגע טמא מת ואע"פ שלא נגע צמשקה נטמא: **כי ליסיה לשיעוריה**. וכשנוגע צאובל הגגוז ודוחהו אל תחת המדוך אין צהן שיעור כדי לקבל טומאה והוא זהיר מליגע צמשקה דקתני צהדיא וצלצד שלא יגע צמקוס המשקה: **דאי לא סימא כי**. דמשקין בליעי ואיטמאו אלא מיפקד פקדי ואין מטמאין צנגיעת טומאה צאובל: **הא דסניא**. לעיל כו' לתרומת תותים וענבים דמשמע שנטמאו תותים וענבים קודס דריכה וקמני אין לו זה היתר אכילה הא היתר אכילה נמי אית צה דאי צעי דריך לה פחות פחות מכביצה: **ליזי סקלה**. כשהוא דורכן שמה יאכל מהן: **מדליקין צפס וצשמן נו'**. והא ודאי צחד שעמא לא מדליק שמן כולה אלא לזמן מרובה ולא חיישין דילמא אכיל מיניה: **אלא פס**. דכי זרק ליה ממאיסא ותו לא אחי למיכליה: **אבל חיטי**. אי נמי זריק להו לא ממאיסי:

שנטמאות שאין לו בה היתר אכילה ולא היתר הסקה כלל, אמאי לית ליה, והא אי דרך להו פחות פחות מכביצה שרו בשותיה. אמר רבא ההיא גזירה היא משום דחיישין דלמא אתי ליידי תקלה, כלומר יאכלם כמות שהם. או יסחטו יתר מכביצה. מתוב עליה אביי ומי חיישין לתקלה והתניא מדליקין בפת ובשמן של תרומה שנטמאת, ואי חיישין דלמא אתי ליידי תקלה הכי שרינן ליה. ושנינן פת ודוקה לבין העצים, שמן נמי רמי ליה בכלי מאוס, וכיון דמאיס לא אתי למיכל מינייהו.

מסורת הש"ס

א) [עירובין לו: חולין קלו: א] (ב) [לקמן לד: ער' מוס' חולין קח: ד"ה ולא שומר, א] שבת קמנד: טהרות פ"ג [מ"ג, א] (ד) [גדרים נט. שבעות י: מעילה יב, א] (ה) [נ"ל כביצה מכונת, א] (עי' מוס' כריתות יג. ד"ה כיון דניקן, א) [לעיל לב, א] (ח) ס"א ל"ג, ט) [לעיל כ: וש"נ, א] (י) [שמיני פרק טו, א] (יא) [ויקרא יא, א] (ט [שם, א] (ט"ב [פ"ג מ"ג, א] (ט [שם, א] (ט [שם, א] (ע) ס"א ונמנו צתוכו, פ) [שבת סו, א].

תורה אור השלם

- ↑ ראשית דגגך תישיף ויצדקך ון ראשית יא צאנך תתן לו: דברים יח ד

גליון הש"ס

נב' יצתה זו שאין שיריה נכרין. תמיה לו דאיך לא תלא כלל בתרומ' אס היא חמץ או לא ותלי הטל צשיריים דמשכתא דמפרשי תרומת חמץ יש לו סאה חמץ ופי' סאין שאין חמץ דכיל' לקרות לסאה חמץ תרומה על הטי' סאין דהא שיריה נכרין וצהיפאר אס הטי' סאין חמץ וסאה שאינו חמץ איי' להפריש סאה זו על הטי' סאין דאין שיריה נכרין: ודורכן פחות. עין חולין ק"ו ע"צ מוס' ד"ה ולא שומר: שם א"ל אביי ופי' חיישין לתקלה. ק"ל דאין סכר צאי דלא חישי' לתקלה דמשקין בלועי וטמאליס מ"מ הא חזי לילוף אע"כ דחיישי' לתקלה וכמ"ס רש"י לעיל דף לב ע"א וז"ע: ברום" ד"ה לאימת וכו' אין ספקבל הצשחי. עין כריתות יג ע"א מוס' ד"ה כיון:

מוסף תוספות

א. דומיא דלטמא אחרים דבעינן כביצה כיוון דהכשר מוטא ע"ה. מוס' ר"ס.
ב. אלמא ס"ל דבין לטומאת עצמן בין לטומאת אחרים בעינן כביצה. מי' הר"ן.

רבינו חננאל (המשך) שסחט זיתים וענבים כביצה מכונת טהור אע"פ שנגע בהן וטמאן, ואי אמרת נטמאו גם המשקין, אמאי תנן טהור. ומשנינן אליבא דרב חסדא בשאל הוכשרו ולא טמאן צגע טמא מת, אימת טמור לכי המכשה מן המשקה דמסחטי מינייהו, בתר דסחטי מינייהו כל דהו צבר ליה שיעורא דביצה, דהא כביצה מכונת הור, וכיון דבציר מכביצה לא מיטמו. אבל הני ענבים דאמר ר' יוחנן דאי הוכשרו, דהא נטמאו קאמר, דאי לא תיבא הכי דמשקה בענבים בליע, הא דתניא לא למה זה דומה לתרומת תוחים וענבים

צבא מ"י פ"ב מהל' תרומות הלכה יא ופי' מהל' אסורין מונח הלכה ז:

ק ב מ"י פ"ט מהלכות טומאת אוכלין ה"ב:
קא ג ד מ"י פ"ב מהלכות תרומה הלכה יב:

מוסף רש"י

דורכן פחות פחות מכביצה. דאי יותר, הא אטמו משקין כבביצה מצינאת טיפה ראשונה טומאת האובל, שהרי יש בה כשיעור (דקמן לד.). כביצה מכונת טהורין. משנה היא צמכסת סהרות ומפרש בה צבדיל וצלצד שלא יגע צמשקה, שאינו גוגע אלא צאובל, וכיון דכביצה מכונת הוא לבי סחיט טיפה קמיתא חסר ליה מכביצה ואין האובל אפי"פ שהוא טמא צמנא צהשקה, שאין אוכל צמנא אחרים צפחות מכביצה, אכל אס היה גוגע צמשקה אטמו ליה משקה מעיפה ראשונה, שהמשקה מקבל טומאה בכל שהוא, וה"י מני צהדיא יותר מכביצה צמנא, שכיין שצאה טיפה ראשונה נטמאה כבביצה, וטמא מת דוקא נקט, שאינו מטמא צהיטס, וה"ה לטמא שרץ וכל טמא מגע, וטמא מת לנרתיא נקט דהו אכ הטומאה, משום דקמני סופא אבל צו שסחט זיתים וענבים אפילו גרגיר יחיד טמא, שכיין שיאלה טיפה ראשונה נטמא המשקה צמשא הוצ (שבת קמח).

רבינו חננאל

רב הונא בריה דרב יהושע אמר בעינן ראשית, מי ששיריה מותרין לישראל, יצאת תרומת חמץ בפסח ששיריה אסורין לישראל. אמר משימה דר' יוחנן ענבים שנטמאו דורכן פחות פחות מכביצה וינים כשר לנסכים, אלמא קסדר משקין מיפקד פקדי בתוך הזוגין ואינן חשובין מן האובל שנטמא צמגע טומאה, לאימת מיטמו לכי סחיט להו, בתר דסחטי להו ליכא אוכל כביצה דליטמא להו לחגי משקין. ואקשינן אי הכי אמאי דורכן פחות פחות מכביצה קתני. אפילו כביצה נמי דהא תנן בטהרות פ"ג [מ"ג] טמא מת שסחט זיתים וענבים כביצה מכונת משקה הנסחט מהן טהור מפני שאין בו כביצה דבמפקדין לא בור בו קבולי טומאה הוא. תשלום זו המשנה ובלבד שלא יגע צמקוס המשקה. יותר מכביצה טמא, שמיכין שיצאת טיפה ראשונה נטמאת מכביצה. ושנינן מתי' שסחט קתני יעבד, אבל לכתחלה לא שרינן ליה, דאי שרינן ליה כביצה חיישין דלמא אתי למעבדינהו ביותר מכביצה, ותנן יותר מזה, ואם כן טומאה להוכין הלכה דתנן דיינן כשר לנסכים, ודייקין מדבריו דאמר אנה הלכה טומאתן, אלמא קסדר רב חסדא משקה בענבים מבלע בליעי, וכיון שנטמאו הענבים הן והמשקין שבהן נטמאו יחדיו. וכיון שיחדיו נטמאו אנה הלכה טומאתן, ואקשינן איני שאם נטמאו הענבים נטמאו גם המשקין, והא טמא מת שנגע בענבים טמאן, ותנן טמא מת

מסורת הש"ס

(א) נער תוספתא ב"ק קטו: קטן. ד"ה אחי לדי תקלה וכו' דבר הונא נמי מורה בזה; (ב) תרומות פ"ט משנה א, (ג) ר"מ מושק זה, (ד) שבת פ"ז: תרומות פ"ט מ"ד נדרים פ, (ה) ג"ז שם, (ו) תוספתא דנבחים פ"ז ה"ב, (ז) נלקמן ע. וס"ג, (ח) נ"ל והתנאי, (ט) [תוספתא פ"ו ה"ו], (י) וכן במשנה תרומות פ"ח משנה ט, (י"א) וישין תוספות ובימות סו: ד"ה לא וכו' מובאר בארוך ומוס' לעיל ט, ד"ה כדי ומוס' שבת טו, ד"ה אין מדליקין ומוס' מנחות סו: ד"ה כדי שמהל, (י"ב) ג'טירות פ"ח ה"ה, (י"ג) ע"י מהרש"א,

הגהות הב"ח

(א) גברא ושמן טהור מלמלא וכו' נרש"י:

מוסף רש"י

גידולי תרומה. אם זרעה, ואפילו דבר שזרעו כלה כגון גידולין אוקנית (שבת י"ז).

מוסף תוספות

א. דתרומה דמיה מועטין. מוס' הרא"ש, ב. ולמה צריך להמתין עד למחר שתתערב צורתו. שם.

בשליקטא ומאיסתא. לאחר שנטמאו שולקן ואח"כ זורקן לבין העצים והן נמאסות ורב הונא חייש דלמא אכיל להו מקמי דלישלקניהו או בשעה ששולקן: והיו מחמין לו חמין צחיטין של תרומה טמאה. שהיו לוקחין אותם מכהנים צוול: לנוש צבן עיסה בטשרה. כלומר

אע"פ שרבי אוכל חולין בטרהרה היה לא חייש דילמא נגעו הני חטים טמאים בעיסה דצטלו להו מתורת אוכל ולא מטמאו: סנו תרומות. מנס' תרומות: מאי אמרינן. חידוש וטעמא בתרומות שאתם שונים צבית אדם גדול כרצה: שסילי תרומה. כגון שמילי כרוב וכרשין: טירו מלמלא. אחרים שחיבורן לקרקע בטלן מתורת אוכל: ואסורין מלאכול. וקא ס"ד משום טומאה ולכהנים: אסורים לורים. דלא אמרינן פקע שם תרומה מייניהו: ומאי קא משמע לן גידולי תרומה כתרומה. אפילו בדבר שזרעו כלה כגון חטין או ללעות שומין תנינא: וכי תימא. האי אסורין מלאכול דבבר שאין זרעו כלה קאמר כגון צללים דקים שקורין לציב"ש וכשפותלים אחת אחת לצדה הן נוספות ומתחברות ששה וד' יחד. והיינו גידולי גידולין אותן הטוספות עליהן שלא היו תרומה מעולם וגידולין עצמן כגון שמילי כרוב שהולכים ומרחיבין העלין הראשונים וצדים החדשים העולים בקלה הוו גידולי גידולים: הטבל גידוליו מוסרין. אע"פ שנתמרח בכרי והוקבע למעשר וחל עליו שם טבל זרעו ולא הפרש מעשרותיו תחלה ולמנו ונגמר וקלרו מותר לאכילת עראי עד שימרח בכרי ואף על גב דגידולי תרומה תרומה מדרבנן הוא ולחומרא שלא להפסיד את הכהנים אכל גידולי טבל חולין הן והרי הן כשקורנן כשאר תבואה ואוכל מהן עראי עד שימרחם: בהיסח הדעת. כשנטמאו מתחלה הסית דעמו מהם שוב מלשומרן ונפסלין בהיסח הדעת דכתיב גבי תרומה (במדבר יח) את משמרת תרומותי בעד לה שימור ולא תסית דעתך: פסול הגוף הוי. מעלה היא בקדשים שנפסלין צדק ושם פסול הוא לעצמו ואפילו יבוא אליהו ויאמר שלא נטמאו כל אותן הימים שהסית דעמו מהן אין שומעין לו: שפיר. משום הכי אסורין שאין שמילתן מועלת להן להסיר שם פסול מעליהן: אלא נמ"ד. כל מה שקדשים נפסלין בהיסח הדעת

אילו אלא משום ששם טומאה שמה ע"י שהסית דעמו משמירתן נגעה בהן טומאה ואינו יודע: מאי איכא למימר. הני אמאי מיפסלי משום חשש טומאה הא אפי' טומאה ודאית שבהן טיהרתה שמילתן: ויטהרנו. ויאמר שלא נגעה זו טומאה כל ימי היסח: לול קטן. כמין גומא חלולה עשויה צבין הרפפה: בין כבש למוצה. כלומר צקרן זוית סמוך לכבש וסמוך למוצה צמקום שהם מתחברים: במערבזו של כבש. אלא שפת מערבית של כבש: ששם זורקין פסולי טמאם העוף. לפי שהיא נעשית צקרן מערבית דרומית למטה וכשאיירע פסול זה שאינו פסול הגוף ממש ואין יכול לשורפה מיד משום ציון קדשים נותנין אותה שם: וטעונר לזרסה. היינו פסול לינה. עיבור זורת מראית בשר צלינת לילה אחד הוא וכיון שלנה צליה הרי היא נותר וטעון שריפה ושרף. ועל כרחך מדבעינן העצרת זורה לאו כשפיגל זה או נטמאת או יתה או מלקה שלא כמציאת קמיירי דהא פסול מעליא הוא ולמה לן לאהדורי אפסול לינה ואין לנו דניבעי לינה אי לאו פסול היסח הדעת וא"א פסול חשש טומאה הוא איכא למימר דהאי פסול בהיסח הדעת קאמר וכיון דלא חוינן ליה דאיטמי אלא חששא בעלמא הוא בעי עיבור זורה דלא מצינן למשרפה לזרע: שמה יבוא אליהו אחרי כן ויאמר טהורה היתה ונמצאת ששרפנו קדשים טהורין אלא אם שם פסול הוא לעצמו אפי' לא נטמא למה לי עיבור זורה:

צורתן ויצאו לבית השרפה, כיון שנפסל הסית דעתו ממנו. הניחא לדידי דאמינא פסול טומאה הוא משום הכי בעי עיבור צורה, אלא לדידך דאמרת פסול הגוף הוא למה ליה עיבור צורה, התנן זה הכלל

כל שעה פרק שני פסחים

לד.

בשליקתא ומאיסתא. קאת נראה דוקא שהן כבר מאוסות מותר להשהותן אצל למאס אסור דצמוך כך אחי זיה לידי תקלה כמו דדריכת ענבים דצפרק הלוקח בהמה (בכורות דף כג.) אמרינן סאה תרומה טמאה שנפלה למוך מאה חולין טהורים ר"א אומר תרוס ותרקב וצמם' תרומות

צפ"ה גרסינן תרוס ותרשרף ואומר ר"ת דצמאיסתא תשרף ויהנה ממנו בשעת שריפה: **מחמין** לו חמין בחיטין של תרומה. אור"ת דלכהנים של בית רבי היו עושין דלישראל לא שריא אלא הנאה שאינה של כילוי כמו עירוב דמערבין לישראל צתומות אצל הנאה של כילוי כגון להאכיל לבהמה או להדליק אסור לישראל כדאמרינן צפ"ק דמס' ע"ו (טו.)^א כהן ששכר פרה משראל לא יאכילנה כרשני תרומה וצמסכת תרומות (פ"ח משנה י') נמי אמרי' מדליקין צבתי כנסיות וצבתי מדרשות צמנן של תרומה שנטמא בנרות כהן פירש אס יש שם כהן דער לאחד נר למאה ור"י אומר טעמא משום דדרשינן משמרת תרומותי מה תרומה טהורה וכו' ומה טהורה דוקא לכהן אף טמאה דוקא לכהן וצטמאה ליכא אלא הדלקה^ב: **מחרין** מלמלא. תימה לר"י דצפ' קמא דשבת (דף י:)

מימה בני אבין הא דתנן בפ"י דתרומות [מ"ו], שמילי תרומה שנטמאו ושתלן טהור מלמלא ואסורין מלאכול עד שיגום את האוכל, וכיון ששהיר אמאי אסורין לאכול. א"ל הכי אמר רבה אסור לורים, כלומר תרומה הן ובקדושתן קיימו. אמרו לו מאי קמ"ל דגידולי תרומה הן, התינא גידולי תרומה תרומה, וכי תימא בגידולי גידולין פסקין כגון שקיצן הגידולין וחזרו עוד וצמחו ובדבר שאין זרעו כלה, הא נמי תנינא (ל) דתנן גידולי תרומה [תרומה] הן וגידולי [גידולין] חולין, ואוקימנא בדבר שזרעו כלה, אבל בדבר שאין זרעו כלה פאילו גידולי גידולין אסורין, אשתוקי. פירוש דבר שאין זרעו כלה, כגון הלוף והשום והבצלים. אמר להו הכי א"ר ששת אסור לכהנים, מ"ט הואיל ונפסלו בהיסח הדעת, כלומר כיון שנטמאו היסח דעתו מהן ונפסלו. ואמרינן הניחא למאן דאמר היסח הדעת פסול הגוף הוא, כלומר הרי הוא כבשר חזיר שאין לו היתר לעולם, אלא למאן דאמר היסח הדעת פסול טומאה הואי אמאי אסורין לא יהא הטפל חמור מן העיקר, ואם טהור מטומאתו [אמאי] לא יהו מותרין מפסול טומאה, ונדרשו גם דבריה. וחזרו לבדר מחלוקת ר' יוחנן וריש לקיש, דאימרו ר' יוחנן אמר היסח הדעת פסול טומאה הוי שאם יבא אליהו ויטהר שומעין לו, ומותרכ ליה ר' יוחנן מהא דתניא בסוף תמורה ר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקא אומר לול קטן היה בין כבש למזבח למערבו של כבש ששם היו זורקין פסולי חטאת העוף כדי שתעובר פסולי

לורים מהיו צלוא הכי לא א"ש לישראל אף לדרכה אף לכהנים מיבעי ליה למימר ונראה דורים דהתם ^ט היינו נכרים וכן משמע בירושלמי: **גידולין** גידולין. פירש ריב"א דגידולים היינו גידולי ראשון מן הזרע ואח"כ חזר ונטע אותן גידולים זהו גידולי גידולין ומציא ראיה מירושלמי דמסיק התם אגידולי גידולין משיעשו שני גורנות דהיינו צכה"ג שזרע ונלקט שתי פעמים ולפ"ה הכל הוי גידול ראשון ומה שפ"ה דשומין הוי דבר שזרע כלה לא משמע הכי דצמסכת תרומות תנן צפ"ט (מ"ו) אחוה דבר שאין זרעו כלה הלוף והשום והבצלים: **פסול** הגוף הוי. תימה דלעיל (דף כ:.) אמרינן אם הייתה צמקום המונגע יניחנה צמקום התורפה ואמרי' גרמא אין בידים לא ואמאי אין מותר לשורפה מיד כשמסית דעתו ממנה: **ל"מח** ל"י עיבור צורה. קשה לר"י דילמא האי פסול היינו צדס וצבעלים דבעי עיבור זורה וי"ל מ"מ אחר שזרק צולו יש צו היסח הדעת^ג הר"ר אלחנן: **שם**

איכא למימר דהאי פסול בהיסח הדעת קאמר וכיון דלא חוינן ליה דאיטמי אלא חששא בעלמא הוא בעי עיבור זורה דלא מצינן למשרפה לזרע: שמה יבוא אליהו אחרי כן ויאמר טהורה היתה ונמצאת ששרפנו קדשים טהורין אלא אם שם פסול הוא לעצמו אפי' לא נטמא למה לי עיבור זורה:

צורתן ויצאו לבית השרפה, כיון שנפסל הסית דעתו ממנו. הניחא לדידי דאמינא פסול טומאה הוא משום הכי בעי עיבור צורה, אלא לדידך דאמרת פסול הגוף הוא למה ליה עיבור צורה, התנן זה הכלל

עין משפט ונר מצוה

קב א מ"י פ"ח מהל' תרומות הל' כג:

קב ב שם הלכה כא:

קד ג מ"י פ"ו מהל' מעשר הלכה ו:

קה ד מ"י פ"ח מהל' תרומות הלכה כג:

קו ה מ"י פ"ט מהל' פסולי מוקדשין הלכה ד:

קז ו מ"י פ"ב מהל' בית הכסיה הל' יד:

לעזי רש"י

ציבור"ש [ציבור"ט].

בצלצלים בצלים קטנים.

רבינו חננאל

וכן חטי' סליקתא וגואיסתא שרי לארלוקי בהו, אבל חטי' שפרין וכיצא בהן דחישנין דלמא אכיל להו וכן תותין וענבים. דאין לידי תקלה לא משהינן להו. וכן אבא שאול גבל של בית רבי היה מחמם חמין בחיטין של תרומה שליקתא ומאיסתא כדי ללוש עיסה בטרהרה. בעי רבה בר מנחם מאביי ורב חנניה בני אבין הא דתנן בפ"י דתרומות [מ"ו], שמילי תרומה שנטמאו ושתלן טהור מלמלא ואסורין מלאכול עד שיגום את האוכל, וכיון ששהיר אמאי אסורין לאכול. א"ל הכי אמר רבה אסור לורים, כלומר תרומה הן ובקדושתן קיימו. אמרו לו מאי קמ"ל דגידולי תרומה הן, התינא גידולי תרומה תרומה, וכי תימא בגידולי גידולין פסקין כגון שקיצן הגידולין וחזרו עוד וצמחו ובדבר שאין זרעו כלה, הא נמי תנינא (ל) דתנן גידולי תרומה [תרומה] הן וגידולי [גידולין] חולין, ואוקימנא בדבר שזרעו כלה, אבל בדבר שאין זרעו כלה פאילו גידולי גידולין אסורין, אשתוקי. פירוש דבר שאין זרעו כלה, כגון הלוף והשום והבצלים. אמר להו הכי א"ר ששת אסור לכהנים, מ"ט הואיל ונפסלו בהיסח הדעת, כלומר כיון שנטמאו היסח דעתו מהן ונפסלו. ואמרינן הניחא למאן דאמר היסח הדעת פסול הגוף הוא, כלומר הרי הוא כבשר חזיר שאין לו היתר לעולם, אלא למאן דאמר היסח הדעת פסול טומאה הואי אמאי אסורין לא יהא הטפל חמור מן העיקר, ואם טהור מטומאתו [אמאי] לא יהו מותרין מפסול טומאה, ונדרשו גם דבריה. וחזרו לבדר מחלוקת ר' יוחנן וריש לקיש, דאימרו ר' יוחנן אמר היסח הדעת פסול טומאה הוי שאם יבא אליהו ויטהר שומעין לו, ומותרכ ליה ר' יוחנן מהא דתניא בסוף תמורה ר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקא אומר לול קטן היה בין כבש למזבח למערבו של כבש ששם היו זורקין פסולי חטאת העוף כדי שתעובר פסולי

^[א] ג'י אחרת ה' לו לרבינו י"ל כאן דמיימי ממרומה גופא שם במשנה ד' והיא יומר מחוברת מגי' דידן